

Riigikontrolli ülevaade rahandusprognoosi ja -seirega seotud riskidest riigi eelarvepoliitikas

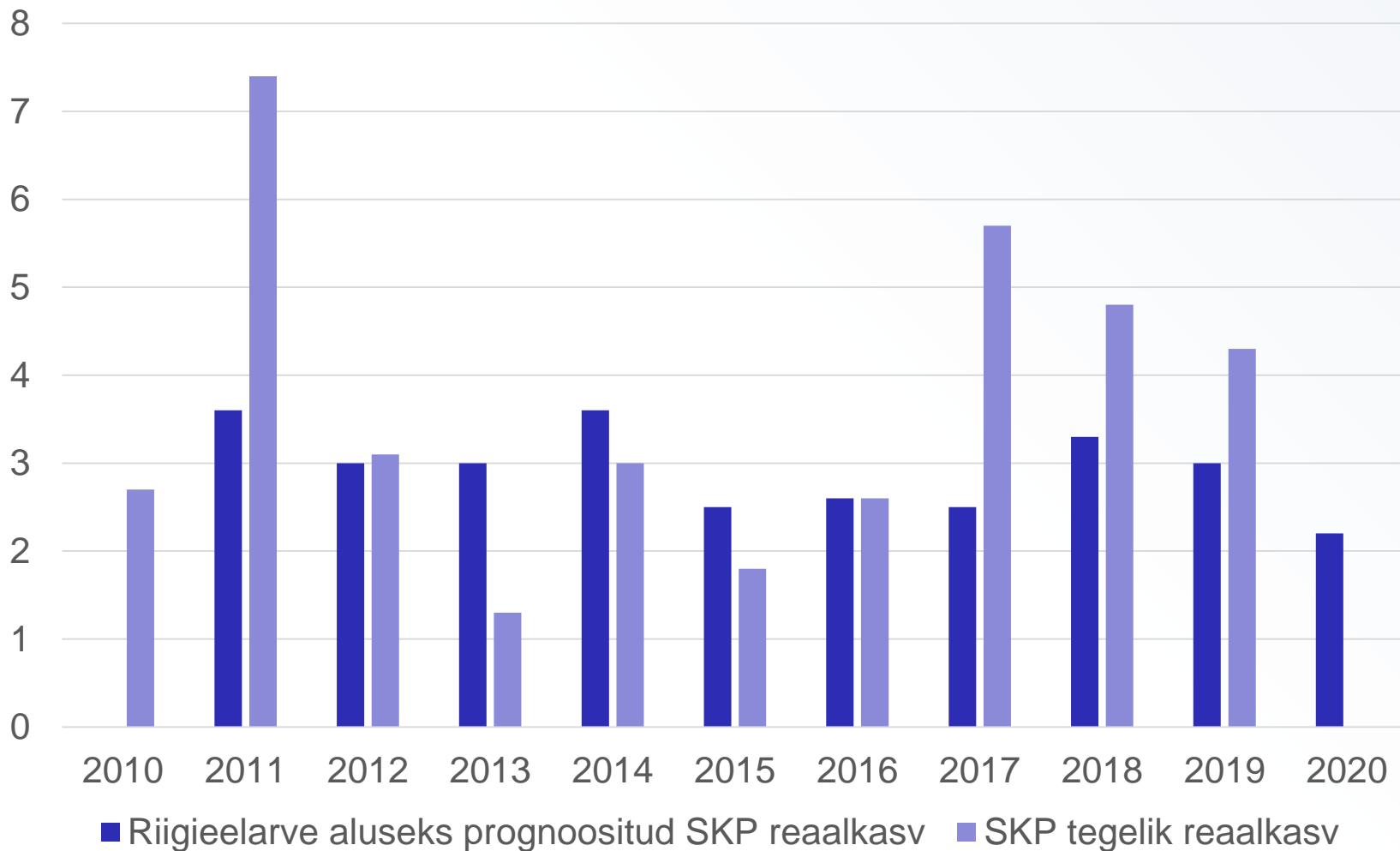
Märt Loite
Riigikontrolli peakontrolör

Riigieelarve kontrolli erikomisjon
25. mai 2020

Ülevaate eesmärgid

- **Selgitada 2018. aasta näitel välja ootamatu eelarvemiinuse põhjused**
- **Tuua välja riskid**
 - riigi majandus- ja rahandusprognoosi koostamises
 - riigieelarve tulude ja kulude seires
- **Osutada küsimustele, mille silmas pidamine parandaks kaalutletud riigieelarveliste otsuste tegemist**

Rahandusministeeriumi hinnang Eesti majanduse olukorrale on olnud realistlik ja pigem konservatiivne

2018. aasta prognoositust suurem eelarvepuudujääk tuli ekslikust hinnangust aktsiisilaekumisele ja riigieelarve kuludele ...

	2018 riigieelarve	2018 tegelik	Vahe
Valitsussektori nominaalne eelarvepositsioon (eurot)	-35	-120	-85
Keskvalitsus	-29	-237	-208
aktsiiside alalaekumine			-162
investeeringukulud			-60
dividenditulud			-17
vanemahüvitise ja pensioni kulud			-24
muud tulud ja kulud			55
Töötukassa ja haigekassa	8	73	65
KOV	-14	44	58

... ja 2019. aastal samuti puudujääk oodatust suurem

	2019 riigieelarve	2019 tegelik	Vahe
Valitsussektori nominaalne eelarvepositsioon (eurot)	130	-90	-220
• Keskvalitsus	89	-131	-220
• Töötukassa ja haigekassa	39	72	33
• KOV	2	-31	-33

**Statistikaameti andmed ja eelarvenõukogu hinnang aprilli lõpust*

Kokkuvõte tähelepanekutest ja riskidest

- **Maksutulude kasvule vaatamata on riigi eelarvepuudujääk suurenenud ja reservid vähenenud**
- **Kohati on jäetud riigieelarve seaduse eelarvetasakaalu nõuded tähelepanuta**
- **Prognoosimises tekivad ebatäpsused, kui toimuvad suuremad poliitikamuutused**
- **Maksutulude laekumist jälgitakse, eelarveraha kasutamist vähem**

Küsimused – prognoos (I)

- Millised nõuded on seatud eelarvenõukogu arvamuse sisule?
 - Millal ja kuidas peab Vabariigi Valitsus reageerima?
- Kuidas tagada valitsemisalade prognoosiinfo usaldusväärsus?
- Miks välistoetusi pidevalt üle prognoositakse/ alakasutatakse ja mida teha?

Küsimused – prognoos (II)

- **Kuidas informeerida Vabariigi Valitsust ja Riigikogu prognoosi ebatäpsuste ja võetud abinõude kohta?**
- **Kuidas tagada, et prognoosi oluliste muudatuste korral oleks põhjused selgitatud?**
 - **sh milline on eelarveprotsessis tehtud maksupoliitika- ja muude otsuste mõju tuludele-kuludele?**

Küsimused – tulude-kulude seire

- Mis kulusid ja millise regulaarsusega ministeeriumid jälgima peavad?
- Mil viisil juurutada mittemaksuliste tulude seire ja kellele esitada sellest ülevaateid (sh Vabariigi Valitsus ja Riigikogu)?
- Kas ja kuidas kiirendada riigi majandustehingute info jõudmist riigi raamatupidamisse?